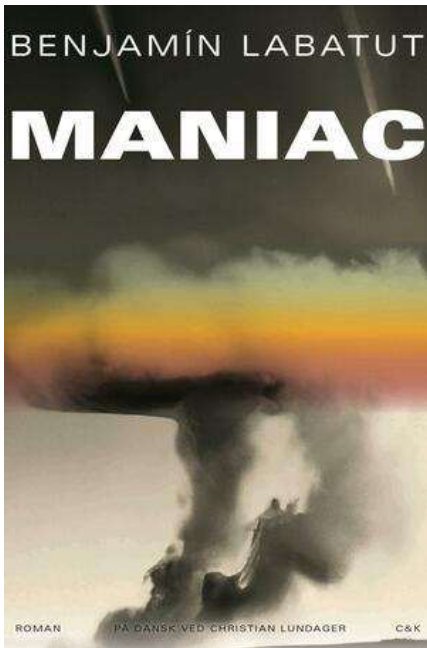

BOG

MANIAC (/BOEGER/MANIAC-ROMAN)

Af Benjamin Labatut (/forfattere/benjamin-labatur) (2024)

LÅN PÅ BIBLIOTEKET (https://bibliotek.dk/da/search/work/?search_block_form=870970-

BASIS%3A137827395&FRAGMENT=CONTENT)

Log ind (/user/login?destination=/boeger/maniac-roman) for at anmelde

Labatut har forvandlet et af de 20. århundredes mest banebrydende og komplekse videnskabelige felter til en pageturner.

TAGS: JOHN VON NEUMANN (/TAXONOMY/TERM/31410)

ANMELDELSE

21 feb.24

(/users/asger-beier-bermdsen)

Af Asger Beier Bermdsen (/users/asger-beier-bermdsen)

Labatut har forvandlet et af de 20. århundredes mest banebrydende og komplekse videnskabelige felter til en pageturner.

Jeg tror ikke, at jeg kan nævne en forfatter, der kan det, som den chilenske forfatter Benjamín Labatut kan. I Når vi ikke længere forstår verden (<https://litteratursiden.dk/boeger/naar-vi-ikke-laengere-forstaar-verden-roman>) tryllede han kvantefysikkens spæde skridt og abstrakte perspektiver om til en fængslende roman. Nu har han præsteret noget tilsvarende med 'Maniac', som man lige dele kådt, foruroliget og fascineret bladrer sig umætteligt igennem.

Handlingen begynder i Amsterdam med fysiker Paul Ehrenfests selvmord i 1933 og slutter på et koreansk luksushotel i 2016, hvor en computer for første gang slår verdensmesteren i spillet go ved at udvise nærmest menneskelig kreativitet. Det er ligeså vanvittigt, som det lyder.

I bogens hoveddele følger vi den geniale og excentriske ungarsk-amerikanske matematiker John von Neumann (1903 – 1957) fra barndom til hans død, og hvordan han har præget nogle af de vigtigste videnskabelige kvantespring i deres vugge: Atombomben, computeren og kunstig intelligens (bare for at nævne et udvalg!). Han var en del af Manhattan-projektet, og han var en del af forskningsprojektet ENIAC, der var "Den første generelt anvendelige computer i verden", som der står. "DNA'et i hele det digitale univers" som det også bombastisk proklameres.

Man forstår altså hurtigt, at Neumann har haft uvurderlig indflydelse på vores moderne verden. Men Labatut kortslutter klogt faren for blind fascination ved at lade Neumanns brillante kollegaer, konkurrenter og familie fortælle hans historie, og her er det meget tydeligt, at han var dybt moralsk afstumpet – sin utvetydige genialitet til trods. Det er et smart fortællegreb, selvom det stadig kan virke sensationalistisk med de talløse besyngelser af disse opdagelsers betydning for fremtiden.

Fortællingen stikker i mange retninger, men der er alligevel en stærk tematisk sammenhængskræft. Det kan bedst sammenlignes med at læse en fornuftsstridigt medrivende Wikipedia-artikel, hvor man for længst har opgivet andre gøremål og bare lader sig ryge længere og længere ned i en afgrund af vild videnskab og tanke- og urovækkende muligheder for menneskeheden. Når Labatut slipper afsted med det, er det fordi, der er imponerende vidensformidling i romanen. Der er simpelthen et overskud og et overblik, som gør det til paradoksalt let læsning om tunge tematikker. De bæres af et skarpt billedsprog og en undertiden afvæbnende humor. Såsom måden "den gale videnskabsmand" Nils Aall Barricielli beskrives på: *"Halvt norsk, halvt italiensk. Helt vanvittig."*

Neumann drømmer om selvtænkende maskiner, digitale liv, selv-replikation og biologiens endeligt, og mange af disse profetiske anslag klinger ubehageligt aktuelt i dag. Særligt når man tænker over den forbindelse, mange nybrud har haft til forfærdeligheder som krig eller våbenkapløb. Såsom ovenstående ENIAC-projekt (der sidenhen bliver til MANIAC), der blev skabt, og finansieret, fordi det skulle beregne brintbombens dybt uhyggelige effekt og omfang: *"Det er skræmmende, hvordan videnskab fungerer. Tænk engang: Både den mest kreative og den mest destruktive menneskelige opfindelse blev gjort på samme tid."*

Denne sammenvævning af udvikling og afvikling af det særegent menneskelige er der, hvor det i læsningen løber én koldt ned ad ryggen. Det er vedkommende i en tid, der er præget af kunstig intelligens' vidtrækkende konsekvenser, og hvor man kan føle, at vi er på tærsklen til en ny tid (à la den Oppenheimers atombombe varslede, som det også anslås i romanen). 'Maniac' er svulstig og (melo)dramatisk i sin optegning af disse overvejelser, men det er samtidig det, der gør det til en dirrende læseoplevelse om mekanismer, der er hinsides vores fantasi og fatteevne.

BOGDETLJER

